

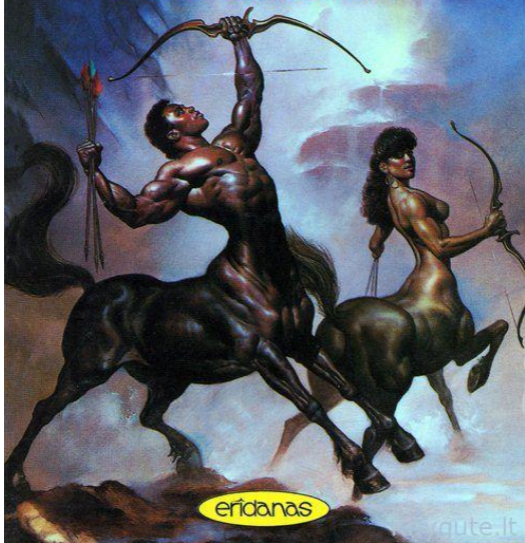
SF

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

94

Poul Anderson

UGNIES LAIKAI

eridanus

gute.lt

Poul Anderson

UGNIES LAIKAI

Mokslinis fantastinis romanas

Kartą per tūkstantį metų Ugnies laikai užgriūna Ištaros planetą. Raudonoji milžinė Anų priartėja ir pragaištingu spinduliavimu naikina visa kas gyva. Centauroidų barbarų vadas Arnakas sumano gudrų planą, kaip paaukojus civilizuotus savo gentainius, išplėsti barbarų valdas visoje Ištaroje...

Iš anglų kalbos vertė ZITA MARIENĖ

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

94 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Poul Anderson - FIRE TIME

New York, Tor books, 1985

Copyright © by Poul Anderson, 1974

Cover art Copyright © by Boris Valljeo, 1990

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 1998

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2016

PROLOGAS

Baisus dalykas pakliūti į rankas teisuoliui.

Jau teisme vien į jį pažvelgus krėtė šiurpas. Dabar turėjom jam pačiam prisistatyti. Išlipę iš autolėkio, įklimpom į mėlynai pilkšvas suteimas, tolyn tamsėjančias, kalnų papėdėje juodas, o virš galvos - violetines, pribarstytas pirmųjų žvaigždžių. Tarp jų nuskubėjo patrulinis palydovas, įskrido Žemės šešėlin ir dingo lyg užpūstas šalto vėjo, piktai švagždančio aplink mus. Iš tolimų tolių dvelkė ledynais.

Namas buvo vietinio akmens, milžiniškas griozdas, tinkantis prie aukštų kalnų. Nedaug kas gimtojoje žmonių planetoje gali pasilepinti vienuma. Tribunolo pirmininkas ją turi. Viršum geležimi apkaustytų ažuolo durų bronziniuose rėmuos sužibo šviesa. Mūsų pilotas mostelėjo eiti čia. Visa jo povyza bylojo, jog Danielius Espina nemėgsta laukti.

Mano širdis daužėsi, bet visi žengėme ramiai. Durys atsivėrė, už jų stovėjo sargybinis - gyvas, bet ne žmogus.

- *Buenos tardés*, - pasakė padaras. - *Siganme*

*ustedes, por favor*¹.

Mes nusekėme paskui jį koridoriumi, išmuštu tamsiais paneliais, į kambarį, ko gero, skirtą panašioms susitikimams.

Kambarys buvo erdvus ir aukštas, pilnas sienų bei tylos. Kilimai sugėrė žingsnius. Griežtomis pozomis stovėjo odinės kėdės ir sofutė, raudonmedžio stalas su dramblio kaulo inkrustacijomis. Priešais marmurinę pelėdą tikėjo aukštas nežinia kurių amžių laikrodys. Prie sienų stovėjo lentynos su šimtais knygų, daugiausia senovinių rankraščių tomiais. Stalas su modernia įranga - ryšių sistema, kompiuteriu, printeriu - irgi atrodė savo vietoj.

Tolimasis kambario galas buvo permatomas. Už jo matėsi kalnas, žemiau - miškas, dar žemiau - tamsus slėnis, tolimos snieguotos viršukalnės ir vis tirštėjantis žvaigždžių spiečius. Priešais savo kilnojamam šezlonge sėdėjo Espina.

Kaip visada, jis vilkėjo juodą palaidą drabužį, iš kurio kyšojo skeleto rankos ir galva. Jo žvilgsnis mus sustabdė. Tačiau:

---

¹ Labas vakaras. Prašom sekti paskui mane (isp.).

- Labas vakaras, - pasakė tyliai ir ramiai, lyg mes būtume svečiai, ne nusikaltėliai, kuriuos jis teis. - Prašom sėstis.

Nedarniai nusilenkėme ir prisėdome ant kėdžių kraštelių, tiesiai prieš jį.

- Turbūt patogiausia bus kalbėti angliškai? - pasiteiravo.

Aš pamaniau, kad klausimas retorinis. Negi jis nežino atsakymo? Norėdamas nutraukti tylą, išleminau:

- Taip, šviesybe... pone... Tikriausiai prisimeinat... Ištaroje jau nuo seno ji yra bendrinė žmonių kalba. Daugelis vietinių gyventojų, neturėdami praktikos, net ispaniškai nekaip moka. Taip atsitiko, kad pirmasis bazės personalas daugiausia buvo anglosaksai... nuo tada gerokai izoliuoti...

- Lig tol, - pertraukė jis mano sapaliones.

Tik, tik, tik - tikėjo didysis laikrodis.

Po valandėlės Espina vos vos krustelėjęs tarė:

- Taigi. Kas norės kavos, o kas arbatos?

Mes kažką sumurmėjome. Jis pamojo tarnui ir davė įsakymą. Padaras išėjo, o Espina išsitraukė iš drabužio sidabrinį portsigarą, suėmė išgeltusiais pirštais cigaretę ir užsirūkė.

- Jeigu norit, galite rūkyti, - pasiūlė nei pik-tai, nei maloniai: tiesiog pasakė, kad jam dėl to nei šilta, nei šalta. Mes nejudėjome. Jo žvilgsnis nutvilkė kaip kalnų vėjas.

- Spėliojate, kodėl jus pašaukiau, - pagaliau vėl prabilo. - Juk nenormalu, ar ne? Jeigu teisėjui norisi pačiam slapčia paklausinėti kalinius, kam boginti jų kūnus vos ne per visą planetą?

Jis įtraukė dūmų į plaučius ir išpūtė paslėp-damas mumijos veidą.

- O dėl antrojo klausimo - hologramos man atstoja keliones, kurių nebenoriu. Tačiau kas kita gyva mėsa, - jis dirstelėjo į savo ranką, - kurios apščiai tebeturite. Sėdėti mano kambary, priešais mane, juk ne tas pats, kas žiūrėti į spalvotus šešėlius. Būtų gerai, kad šį skirtumą suprastų daugiau valdininkų.

Jį supurtė kosulys. Aš mačiau jo istorinių nu-tarimų ir kalbų įrašus. Jų negadino tokie mir-tingumo priepuoliai. Gal jis užprogramavo 3V, trimatės televizijos, kompiuterius, kad panau-dotų mikrotrudžius ir ištaisytų klaidas? Tai įprasta politinė praktika, žinoma, kartu su ki-tais triukais. Tačiau tribūnas Espina visuomet niekino bet kokius pagražinimus. Ar ne?

Jis žioptelėjo, įtraukė šviežio nuodo ir tarė:

- Dėl pirmojo klausimo galiu pasakyti - mano įstaigoje nėra normalių bylų. Kiekviena keista.

- Matot, - tarė pamatęs mūsų nuostabą, - mano teismas - aukščiausia instancija byloms, kurių neįmanoma priskirti jokiai konkrečiai jurisdikcijai. Čia iš viso neegzistuoja precedentai. Griūva ne vien ištisos sistemos, bet ir filosofijos. - Jo balse suskambo panieka. - Žodis "žmonija" ne prasmingesnis kaip "flogistonas". Jeigu sugebėsit, pasakykit - mūsų neva vieningoje Pasaulio Federacijoje, ar daug ką turi bendra klestintis japonų inžinierius, gangsterių gaujos vadeiva Šiaurės Amerikos didmiestyje, turtuolių kvartale, rusų mistikas ir dykumų Afrikos valstietis? Be to, vis daugiau ir daugiau mums patenkančių bylų prasideda ne Žemėje, - ir tyliai užbaigė, - o velnioniškai įdomioje Visatoje.

Mūsų akys nusekė paskui jo žvilgsnį. Jis paspaudė šezlonge mygtuką, šviesos kambaryje prigeso, ir už lango pamatėme kalnų naktį. Juoduma prisėta žvaigždžių, tokių skaisčių tamsioje erdvėje ir nesuskaičiuojamų kaip pasauliai. Nuo horizonto ligi horizonto švietė Paukščių takas; prisiminiau, kad Helene jį vadina Žiemos keliu. Žemai pietuose jį kirto Šau-

lio žvaigždynas. Kaip tik ten aš ieškojau ir, at-
rodo, radau spindinčią dėmę, kuri Žemei už-
stoja trinarę saulę, vardu Anubelėja. Čia, že-
mai, šviesą sugėrė tamsios dulkės. Kažkur,
mums nematomi, randasi nauji pasauliai, kito-
niškos gyvasties ir dvasios pasauliai, perdegu-
sių neutronų sankaupos, tos negeros duobės,
kurias žmonės vadina juodosiomis skylėmis, -
galaktikų galaktikos už realybės kreivės, ir
nieks neatsakys, gali nė neklausti, iš kur visa
tai, kur grįš ir kodėl.

Mane gražino į tikrovę šalti Espinos žodžiai:

- Aš ilgai nagrinėjau jūsų bylas, išklausiau
liudininkus. Mano mokyti kolegą apgailestau-
ja, kad sugaišau tiek laiko. Jie įsitikinę, kad yra
daug skubėsių problemų, ypač dabar, kai
vyksta karas. Jie sako, jog maištas buvęs
smulkmena ir neturėjęs jokių svarbesnių pada-
rinių. Teisiamieji neatmetė jiems iškeltų kalti-
nimų. Reikia juos nubausti, ir bus baigta.

Tačiau aš nenusileidau. Be abejo, pats galiu
pamatyti kiekvieną faktą, kurį įstatymas laiky-
tų susijusį su jūsų byla, ir dar daugybę kitų.

Patylėjęs pridūrė:

- Taip, faktų sočiai. O tiesos?

Aš išdrįsau įsiterpti:

- Pone, jei turit omeny moralinius aspektus, lengvinančias aplinkybes, mes prašėme, kad būtų leista pasiaiškinti, bet mums buvo atsakyta.

Pykčio kibirkštis.

- Žinoma. Nejaugi manote, jog teismas, nagrinėjantis skirtingų kultūrų, dažnai net skirtingų gyvybės rūšių problemas, galėtų ką nuveikti, jei per posėdžius leistų jausmingas scenas?

- Suprantu, pone. Bet mums neleidžiama ir viešai pasisakyti. Mus laiko be teisės susirašinėti, o posėdžiai buvo uždari. Aš abejoju, ar tai teisėta.

- Toks mano sprendimas pagal karinės padėties teisę. Pamatysite, jog aš turėjau tam priešasčių.

Paliegęs kūnas palinko į priekį - per senas, kad atsigautų, per gyvas, kad susitaikytų su nelaisve. Jo žvilgsnis mus verte pervėrė.

- Galite gražbyliauti kiek tinkami, - pasakė Espina. - Tačiau nepatariu. Tai, ko iš jūsų tikiuosi, yra kur kas subtilesnis, kur kas sudėtingesnis dalykas negu jūsų asmeninis nepasitenkinimas tam tikra Federacijos politika. Aš noriu išsiklausinėti apie juridiskai nesvarbius, nereikšmingus faktus. Išgirsti paskalas ir spē-

liones. Jūs pasiryžę dėl tų būtybių paaukoti savo ateitį. Kodėl?

Jis mostelėjo.

- Jei galite, pamirškite save. Papasakokit apie juos: ką žinote, o veikiausiai - įsivaizduojate. Taip, aš susipažinau su keliais ksenologijos darbais. Tiesą sakant, grįžau į vaikystę ir vėl perskaičiau tuos sachariniuosius "Pasakojimus apie tolimąją Ištarą". Žodžiai ir paveikslėliai, daugiau nieko!

Noriu tikrumo. Duokit pajusti, kaip atrodo, kai žinai, jog tavo gyvenime vėl ateina Paskutinis teismas.

Įžengė tarnas su padėklu.

- Alkoholio ar kitokio svaigalo galėsit atsigeriti vėliau, jei norėsit, - pasakė Espina. - Tik ne dabar. Mūsų laukia be galo sunkus uždavinys.

Jisai siurbtelėjo iš puodelio. Užuodžiau aitrią Lapsang Sočong arbatą. Ir jis pradėjo mus kvosti.

!

Ugnies laikais šiaurinis kraštas nerasdavo jokios atvangos nuo Šėtono saulės. Dieną naktį, žiemą vasarą ji taip spigindavo aukštybėse,

jog nebelikdavo nei nakties, nei žiemos. Bet šitaip būdavo Tyruose, kur retas mirtingasis keldavo koją, o gyventi niekas negyveno nei gerais, nei blogais metais. Dauriai, iš tos žemės savo neaiškiais reikalais patraukę pietų pusėn, keliaudami matydavo, kaip Raudonoji leidžiasi, kol kartais nurieda už horizonto čia pat jiems už nugarų.

Įveikę Nykiuosius kalnus, keliauninkai atsidurdavo pas tasujus, Paribio gyventojus, kuriems priklausė Valeneno žemyno pietūs, taigi jie buvo šiauriausiai įsikūrusi mirtingųjų padermė. Čionai žemė, gyvenimas ir dangus dauriams buvo visai svetimi.

Kai Audrošauklė nutoldavo nuo planetos ir tik žibėdavo lyg skaisčiausia žvaigždė, žiema beveik nesiskirdavo nuo vasaros. Žiemą kartais galėdavo palyti ir dienos buvo trumpesnės, daugiau nieko. (Pirkliai ir kareiviai iš Sambūrio kalbėjo, kad šiaurėje Tikroji saulė niekad nepateka, o šaltis toks smarkus, jog net ir slėniai apledėję). Bet Ugnies laikai viską pakeitė. Vidurvasarį tasujų genčiai dieną šviesdavo Užpuolike - iš karto dvi saulės, o viduržiemį likdavo viena, taigi nė akimirką palaimingos tamsos.

Tas pats, jei nukeliautum Už Pietų Jūros, tik

tiek, kad kai Valenene vasara, Beronene - žiema ir Deglas visuomet labiau šiaurės pusėj. Galiausiai pasiekdavai kraštą, kur Ugnies laikais saulė nešviesdavo, tik vėliau, kai nutoldavo taip, jog būdavo nebebaisi. Daugumai tasujų atrodė, jog tai dievų numylėta žemė, ir svetimšaliais netikėdavo, kai tie sakydavo, esą ten šalta ir gūdu.

Arnanakas žinojo, kad jie nemeluoja. Jis pats, kaip Sambūrio legionierius, prieš šimtą metų lankėsi Helene. Bet savo bičiuliams ir sekėjams retai kalbėdavo apie panašius dalykus. Tegul tiki klaidingomis idėjomis, jeigu patinka, ypač kai jos stiprina pavydą, įtarumą ir neapykantą svetimšaliams. Nes jis pagaliau pasiruošęs lemiamam puolimui.

Kalnuose viršum Tarhanos suskardėjo ragas. Uolos ir pakriūtės atkartojo aidą. Smarkiau suriaumojo Esali upė, tarpekliu almedama į lygumą. Kitur viską išdžiovinusi sausra jos dar nepavertė vandens siūleliu, vinguriuojančiu tarp akmenų, kurie degina ištroškusių praeivių kojas ir kurie čia tebeguli nuo tų laikų, kai Arnanako senelis buvo mažas. Tačiau oras tvyrojo slogus ir karštas, klintinės uolos ir tarp jų skurstantys krūmai atsidavė dūmais.

Tikroji saulė, vienui viena danguje, slinko

vakarinio pakraščio pusėn. Padūmavęs jos diskas švietė blausiai geltonai lyg išdegusio miško smėlis. Šiaip dangus buvo tuščias ir tokio tyro mėlynumo, jog, atrodo, kaukštelėsi ir suskambės. Šlaitų rėvose tvenkėsi tamsiai mėlyni šešėliai, o slėniuose ir tarpekliuose - violetiniai.

Arnanakas vėl papūtė ragą. Kariai šoko iš paunksnės ir atliuksėjo pas jį. Jei kas ir turi, karo šarvų nesivilks ligi pat mūšio. Daugumos amuniciją sudarė pečiojuostė, durklas makštyse, maišelis ir strėlinė. Jų žalias kailis, žalsvais ir auksiniais atšvaitais žvilgantys raudonrudžiai karčiai, juodi veidai ir rankos ryškiai išsiskyrė pilkšvos augmenijos ir akmenų fone. Blykčiojo iškeltų iečių antgaliai. Nekantriai pliaukšėjo uodegos. Kai jie susispietė po neaukšta uola, ant kurios jis stovėjo, jų vyriškas kvapas tvoskė lyg šlapia geležis.

Išdidumas nesutrukdė Arnanakui apytikriai suskaičiuoti krūvon susirinkusių karių. Bus apie du tūkstančius. Daug mažiau, negu gali netrukus prireikti. Tačiau gera pradžia tokio rizikingo žygio. Be to, jie buvo iš visų kraštų. Jo paties būrys padarė ilgiausią kelią, nuo Ulu prie Pasaulio sienos....